

سؤالات امتحان نهایی درس: علوم و فنون ادبی ۳	رشته : ادبیات و علوم انسانی علوم و معارف اسلامی	ساعت شروع:	نام و نام خانوادگی:
پایه دوازدهم دوره دوم متوسطه	تعداد صفحه: ۴	تاریخ امتحان:	مدت امتحان: ۹۰ دقیقه

ردیف	سؤالات	نمره
------	--------	------

الف	تاریخ ادبیات (۲ نمره)								
۰/۵	۱- واژه مناسب را از داخل کمانک انتخاب کنید.								
	الف) اولین کسی که در ایران به نوشتن نمایشنامه فارسی پرداخت، (میرزا آقا تبریزی - میرزا جهانگیر خان صور اسرافیل) بوده است.								
۰/۲۵	ب) اولین رمان اجتماعی را، «مرتضی مشفق کاظمی» در سال ۱۳۰۱ با نام (شمس و طغرا - تهران مخوف)منتشر کرد.								
	۲- کدامیک از جملات زیر، درست است؟								
	الف) شاعران جریان « سمبولیسم اجتماعی» یا « شعر نو حماسی» بیشتر به مسائل سیاسی، اجتماعی، مشکلات و آرمان‌های مردم توجه دارند.								
۰/۲۵	ب) « سید محمد علی جمال‌زاده» را با مجموعه داستان « تلخ و شیرین» آغازگر داستان نویسی فارسی به شیوه نوین می‌دانند.								
	۳- نثر پرشتاب و بریده بریده را با عنوان « نثر تلگرافی» یاد می‌کنند.								
۰/۲۵	الف) اسماعیل فصیح (ب) جلال آل احمد (ج) محمود دولت آبادی (د) هوشنگ گلشیری								
۰/۲۵	۴- یک اثر از « مهدی اخوان ثالث» نام ببرید.								
۰/۵	۵- کدام یک از موارد ستون «ب» به جملات ستون «الف» مربوط است.(یک مورد در ستون «ب» اضافی است).								
	<table><tr><td>گروه «الف»</td><td>گروه «ب»</td></tr><tr><td>۱) روح حماسی اشعار دوران مقاومت که با موجی از عرفان آمیخته شده است، موجب تحوّل و دگرگونی زبان و می‌شود.</td><td>رمان نویسی</td></tr><tr><td>۲) سال‌های پس از جنگ، دوران اوج شکوفایی در ایران بود.</td><td>ترجمه داستان</td></tr><tr><td></td><td>محتوای شعر</td></tr></table>	گروه «الف»	گروه «ب»	۱) روح حماسی اشعار دوران مقاومت که با موجی از عرفان آمیخته شده است، موجب تحوّل و دگرگونی زبان و می‌شود.	رمان نویسی	۲) سال‌های پس از جنگ، دوران اوج شکوفایی در ایران بود.	ترجمه داستان		محتوای شعر
گروه «الف»	گروه «ب»								
۱) روح حماسی اشعار دوران مقاومت که با موجی از عرفان آمیخته شده است، موجب تحوّل و دگرگونی زبان و می‌شود.	رمان نویسی								
۲) سال‌های پس از جنگ، دوران اوج شکوفایی در ایران بود.	ترجمه داستان								
	محتوای شعر								
	۶- در متن زیر، یک واژه <u>نادرست</u> به کار رفته است،درست آن را بنویسید.								
۰/۲۵	« عرصه هنر « عارف قزوینی» تصنیف‌ها و ترانه‌های میهنی‌ای بود که در برانگیختن مردم و آزادی‌خواهی نقش بسیار مؤثری داشت. او مضامین طنز و ستیز با نادانی را با آوازی زیبا و پرشورمی‌خواند.»								
	سبک شناسی: (۲ نمره)								
	۷- در بیت زیر از « ملک الشعرای بهار»، کاربرد واژه مشخص شده، جزء کدام سطح از سبک شعر در «دوره بازگشت و بیداری» است؟								
۰/۵	« بشکن در دوزخ و برون ریز <u>بادافره</u> کفر کافری چند»								
	۸- در جاهای خالی، کلمات مناسب بنویسید.								
۰/۵	الف) اندیشه حاکم بر داستان‌های دهه اول پس از پیروزی انقلاب، ابتدا سیاسی و در مرحله بعد، است.								
	ب) در شعر سنتی دوره انقلاب اسلامی تقلید از سبک عراقی و و تمایل به آن‌ها زیاد است.								
۰/۲۵	۹- کدام یک از ویژگی‌های زیر، « وجه اشتراک» <u>سطح زبانی شعر</u> « دوره بازگشت و بیداری» و « دوره معاصر تا انقلاب اسلامی» است؟								
	الف) کم توجهی کاربرد جمله‌ها و ترکیبیات زبانی در شعر								
	ب) آشنایی‌زدایی زبانی و روی آوردن به ترکیبیات بدیع								
۰/۲۵	ج) سادگی و روانی زبان شعر								
	۱۰- کدام‌یک از عبارت‌های زیر بیانگر ویژگی « سطح ادبی» سبک نثر دوره بیداری است؟								
	الف) یکی از ضعف‌های تکنیکی در اغلب داستان‌های دوران مشروطه، حضور راوی سوم شخص در بعضی صحنه‌های داستان است.								
	ب) بسیاری از نثرهای دوره بیداری به ویژه نثر داستانی به موضوع تنفر از خرافات می‌پردازد.								
	ادامه سوالات در صفحه دوم								

سؤالات امتحان نهایی درس: علوم و فنون ادبی ۳	رشته: ادبیات و علوم انسانی علوم و معارف اسلامی	ساعت شروع:	نام و نام خانوادگی:
پایه دوازدهم دوره دوم متوسطه	تعداد صفحه: ۴	تاریخ امتحان:	مدت امتحان: ۹۰ دقیقه

ردیف	سؤالات	نمره
------	--------	------

۰/۵	۱۱- هر یک از جملات زیر، مربوط به کدام یک از ویژگی‌های (زبانی - ادبی - فکری) است؟ (الف) در دهه هشتاد شاهد داستانک نویسی (مینی‌مال) و مدرن‌نویسی هستیم. (ب) موضوع شعر در ادبیات معاصر، محدود نیست و بسیار تنوع دارد و شاعر برای انتخاب موضوع آزاد است. موسیقی شعر: (۶ نمره)	ج
۰/۲۵	۱۲- کدام یک از ابیات زیر، دو برش آوایی دارد (با دو وزن خوانده می‌شود)؟ (الف) ماه فرو ماند از جمال محمد / سرو نباشد به اعتدال محمد (ب) بنمای رخ که باغ و گلستانم آرزوست / بگشای لب که قند فراوانم آرزوست	
۰/۷۵	۱۳- برای هر یک از ابیات زیر، یکی از وزن‌های داخل کمانک را انتخاب کنید. (ناهمسان - همسان یک پایه ای - همسان دولختی) (الف) بی تو در کلبه گدایی خویش / رنج‌هایی کشیده‌ام که می‌رس (ب) گفتمی به غم بنشین یا از سر جان برخیز / فرمان برمت جانا، بنشینم و برخیزم (ج) نسیم صبح را گفتم که با او جانبی داری / کز آن جانب که او باشد، صبا عنبرفشان آید	
۱	۱۴- در بیت «در دام فتاده آهویی چند / محکم شده دست و پای در بند»: (الف) چرا مصوت بلند / و/ در کلمه «آهو» کوتاه تلفظ شده است؟ (ب) شاعر در واژه «آهو» از کدام اختیار شاعری داخل کمانک مقابل، استفاده کرده است؟ (وزنی - زبانی) (ج) چند هجای کشیده (بدون توجه به اختیارات شاعری) در بیت وجود دارد؟	
۰/۲۵	۱۵- در کدام یک از واژگان بیت زیر، مصوت بلند «ی»، همواره کوتاه است؟ «به دشت دل گیاهی جز گل رویت نمی‌روید / من این زیبا زمین را آزمودم میهن ای میهن!»	
۰/۲۵	۱۶- برای بیت: «دل گفت وصالش به دعا باز توان یافت / عمری است که عمرم همه در کار دعا رفت» کدام وزن <u>ترجیع</u> ندارد؟ (الف) مفعول مفاعیل مفاعیل فاعول (ب) مستفعل مستفعل مستفعل مستف (ج) مستفعل مستفعل مستفعل مستف	
۰/۵	۱۷- در کدام رکن از بیت «چو بشنوی سخن اهل دل مگو که خطاست / سخن شناس نه‌ای جان من خطا اینجاست» اختیار شاعری «ابدال» به کار رفته است؟	
۰/۲۵	۱۸- نام بحر کدام یک از ابیات زیر، «رمل مثنی سالم» است؟ (الف) هر که چیزی دوست دارد، جان و دل بروی گمارد / هر که محرابش تو باشی، سر ز خلوت بر ندارد (ب) شیر مردی باید این ره را شگرف / زان که ره دور است و دریا ژرف ژرف	
۲/۲۵	۱۹- بیت: «یاد باد آنکه ز ما وقت سفر یاد نکرد / به وداعی دل غم‌دیده ما شاد نکرد» (الف) تقطیع هجایی کنید. (ب) نشانه‌های هجایی آن را بگذارید. (ج) وزن بیت را بنویسید.	
۰/۵	۲۰- نام «قالب» هر یک از اشعار زیر را بنویسید. (الف) «می‌تراود مهتاب / می‌درخشد شب‌تاب / نیست یک دم شکند خواب به چشم کس و لیک / غم این خفته چند / خواب در چشم ترم می‌شکند» (ب) هر لحظه به شکلی بت عیار برآمد / دل برد و نهان شد هر دم به لباسی دگر آن یار برآمد / گه پیر و جوان شد	
	ادامه سؤالات در صفحه سوم	

سؤالات امتحان نهایی درس: علوم و فنون ادبی ۳	رشته : ادبیات و علوم انسانی علوم و معارف اسلامی	ساعت شروع:	نام و نام خانوادگی:
پایه دوازدهم دوره دوم متوسطه	تعداد صفحه: ۴	تاریخ امتحان:	مدت امتحان: ۹۰ دقیقه

ردیف	سؤالات	نمره
------	--------	------

د

زیبایی شناسی : (۶ نمره)

۲۱- در هر یک از بیت‌های گروه «الف» کدام آرایه ادبی گروه «ب» به کار رفته است؟ (در ستون «ب» یک مورد اضافی است.)

گروه «الف»	گروه «ب»
۱) حافظ از جور تو، حاشا که بگرداند روی	تضاد
۲) موج ز خود رفته‌ای تیز خرامید و گفت	تضمین
۳) برهنه چو تیغ تو بیند عقاب	اسلوب معادله
۴) عشق چون آید برد هوش دل فرزانه را	لف و نشر
	اغراق

۰/۵

۲۲- برای هر یک از ابیات زیر، آرایه مناسب را از داخل کمانک انتخاب کنید.

الف) چون جواب احق آمد خامشی
این درازی در سخن چون می‌کشی (تلمیح - حسن تعلیل)
ب) من مسلمانم، / قبله‌ام یک گل سرخ / جانمازم چشمه، مهرم نور / دشت سجاده من (متناقض نما - مراعات نظیر)

۰/۷۵

۲۳- با توجه به بیت زیر:

« نرگس همی رکوع کند در میان باغ
زیرا که کرد فاخته بر سرو مؤذنی »
الف) شاعر چه دلیلی برای « رکوع گل نرگس » بیان کرده است؟
ب) این آرایه و هنر شاعرانه چه نام دارد؟

۰/۵

۲۴- در بیت « افروختن و سوختن و جامه دیدن / پروانه ز من، شمع ز من، گل ز من آموخت »
الف) « لف اول » را بیابید. ب) نوع این « لف و نشر » را بنویسید.

۰/۵

۲۵- با ذکر دلیل ثابت کنید در بیت زیر آرایه « متناقض نما » به کار رفته است.

می‌خورم جام غمی هر دم به شادی رخت / خرم آن کس کاو بدین غم شادمانی می‌کند

۰/۵

۲۶- در بیت: « روی خوبت آیتی از لطف بر ما کشف کرد / زان زمان جز لطف و خوبی نیست در تفسیر ما »
الف) کدام واژه، آرایه « ایهام تناسب » را به وجود آورده است؟
ب) این واژه با کدام کلمه در بیت، « تناسب » برقرار کرده است؟

۰/۷۵

۲۷- با توجه به ابیات:

۱- از صدای سخن عشق ندیدم خوش‌تر / یادگاری که در این گنبد دوار بماند
۲- دل چو غافل شد ز حق، فرمان‌پذیر تن بود / می‌برد هر جا که خواهد اسب، خواب آلوده را
الف) در کدام بیت آرایه « اسلوب معادله » وجود دارد؟
ب) چگونه به وجود این آرایه در بیت پی برده‌اید؟ (ذکر یک دلیل کافی است)

۰/۷۵

۲۸- در بیت « خانه زندان است و تنهایی ضلال / هر که چون سعدی گلستانیش نیست »:
الف) در کدام واژه، آرایه « ایهام » به کار رفته است؟
ب) معانی مختلف این واژه را بنویسید.

۰/۷۵

۲۹- در سروده « با من بیا به خیابان / تا بشنوی بوی زمستانی که در باغ رخنه کرده است »:
الف) آرایه قسمت مشخص شده چه نام دارد؟ ب) دلیل خود را برای وجود این آرایه بنویسید.

ادامه سوالات در صفحه چهارم

سؤالات امتحان نهایی درس: علوم و فنون ادبی ۳	رشته : ادبیات و علوم انسانی علوم و معارف اسلامی	ساعت شروع:	نام و نام خانوادگی:
پایه دوازدهم دوره دوم متوسطه	تعداد صفحه: ۴	تاریخ امتحان:	مدت امتحان: ۹۰ دقیقه

ردیف	سؤالات	نمره
------	--------	------

هـ	<p>نقد و تحلیل نظم و نثر (۴ نمره)</p> <p>۳۰- با توجه به شعر زیر از «قیصر امین پور» به پرسش‌ها پاسخ دهید.</p> <p>سراپا اگر زرد و پژمرده‌ایم، ولی دل به پاییز نسپرده‌ایم</p> <p>چو گلدان خالی لب پنجره پر از خاطرات ترک خورده‌ایم</p> <p>اگر داغ دل بود، ما دیده‌ایم اگر خون دل بود، ما خورده‌ایم</p> <p>اگر دل دلیل است، آورده‌ایم اگر داغ شرط است، ما برده‌ایم</p> <p>الف) یک مورد از ویژگی‌های «فکری» این سروده را بیان کنید.</p> <p>ب) مفهوم کنایی مصراع «اگر خون دل بود، ما خورده‌ایم» چیست؟</p> <p>۳۱- با توجه به متن زیر:</p> <p>«وقتی بچه‌هایی که می‌افتادند، خوابیده به سمت خاکریز نشانه می‌رفتند و آخرین رمق‌هایشان را در آخرین فشنگ‌هایشان می‌ریختند و شلیک می‌کردند. جایز نبود که من همچنان بی‌حرکت بمانم و فقط دنبال شما بگردم. آن قسمت خاکریز را که بیشتر آتش به پا می‌کرد، نشانه رفتم و یک خشاب فشنگم را درست در همان نقطه آتش، خالی کردم و با خاموش شدن آن آتش که تیربار به نظر می‌آمد، نیرو گرفتم...» «سید مهدی شجاعی»</p> <p>الف) دو ویژگی «زبانی» برای این متن بنویسید.</p> <p>ب) نویسنده، این متن را در چه قالبی نوشته است؟</p> <p>۳۲- شعر زیر سروده «نیما یوشیج» است. یک ویژگی برای آن ذکر نمایید.</p> <p>«در شب تیره دیوانه‌ای کاو / دل به رنگی گریزان سپرده / در دره سرد و خلوت نشسته / همچو ساقه گیاهی فسرده / می‌کند داستانی غم‌آور...»</p> <p>۳۳- در سروده زیر کدام آرایه به کار نرفته است؟</p> <p>«رود می‌نالد / جغد می‌خواند / غم بیاویخته با رنگ غروب / می‌تراود ز لبم قصه سرد / دلم افسرده در این تنگ غروب»</p> <p>الف) استعاره مکنیه ب) حس آمیزی ج) متناقض نما د) جناس</p> <p>۳۴- متن زیر از «علی اکبر دهخدا» است، دو ویژگی «زبانی» آن را بیان کنید.</p> <p>«ننه، هان! این زمین روی چیه؟ روی شاخ گاو، گاو روی چیه؟ روی ماهی، ماهی روی چیه؟ روی آب، آب روی چیه؟ وای وای! الهی روده‌ات ببره، چقدر حرف می‌زنی؟! حوصلم سر رفت! آفتابه لگن شش دست، شام و ناهار هیچی! گفت نخور، عسل و خربزه با هم نمی‌سازند.»</p> <p>۳۵- دو مورد از ویژگی‌های متن زیر از «جمال زاده» را بنویسید.</p> <p>«گفتم ای بابا، خدا را خوش نمی‌آید. این بدبخت‌ها سال آژگار یک‌بار برایشان چنین پایی می‌افتد و شکم‌ها را مدتی است صابون زده‌اند که کباب‌غاز بخورند و ساعت‌شماری می‌کنند. چطور است از منزل یکی از دوستان و آشنایان یک‌دست دیگر ظرف و لوازم عاریه بگیریم؟»</p>	۱
۲۰	فرجامتان نیک باد	جمع نمره